

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

z 5. októbra 2005*

V spojených veciach T-366/03 a T-235/04,

Spolková krajina Horné Rakúsko, v zastúpení: E. Mittendorfer, advokát,

Rakúska republika, v zastúpení: H. Hauer a H. Dossi, splnomocnení zástupcovia,
s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyne,

proti

Komisií Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. Patakia a U. Wölker,
splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: nemčina.

ktorých predmetom je žaloba o neplatnosť rozhodnutia Komisie 2003/653/ES z 2. septembra 2003 o vnútroštátnych ustanoveniach zakazujúcich používanie geneticky modifikovaných organizmov v spolkovej krajine Horné Rakúsko, o ktorých ju upovedomila Rakúska republika na základe článku 95 ods. 5 Zmluvy ES [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 230, s. 34),

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV (štvrtá komora),

v zložení: predseda komory H. Legal, sudcovia P. Lindh a V. Vadapalas,
tajomník: C. Kristensen, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 17. marca 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec

Článok 95 ES

¹ Článok 95 ods. 4 až 7 ES stanovujú:

„4. Ak po prijatí zosúladovacích opatrení Radou alebo Komisiou členský štát, z dôležitých dôvodov uvedených v článku 30 alebo týkajúcich sa ochrany životného

alebo pracovného prostredia, považuje za nevyhnutné zachovať vnútroštátne ustanovenia, upovedomí o nich Komisiu a uvedie dôvody ich zachovania.

5. Okrem toho, bez toho, aby bol dotknutý odsek 4, ak po prijatí zosúladovacích opatrení Radou alebo Komisiou považuje členský štát za nevyhnutné zaviesť na základe svojich špecifických problémov nové vnútroštátne ustanovenia vychádzajúce z nových vedeckých poznatkov na ochranu životného alebo pracovného prostredia, upovedomí o týchto ustanoveniach Komisiu a uvedie dôvody ich zavedenia.

6. Komisia do šiestich mesiacov po oznámení uvedenom v odsekoch 4 a 5 dané vnútroštátne ustanovenia schváli alebo zamietne na základe overenia, že neslúžia svojvoľnej diskriminácii alebo skrytému obmedzovaniu obchodu medzi členskými štátmi, a nebránia fungovaniu vnútorného trhu.

Ak Komisia v tejto lehote nerozhodne, vnútroštátne ustanovenia uvedené v odsekoch 4 a 5 sa považujú za schválené.

V prípadoch opodstatnených komplexnosťou veci a za predpokladu, že sa tým neohrozí ľudské zdravie, môže Komisia upovedomiť daný členský štát o prípadnom predĺžení uvedenej lehoty najviac o ďalších šesť mesiacov.

7. Ak je podľa odseku 6 členský štát oprávnený zachovať alebo zaviesť vnútroštátne ustanovenia odlišné od zosúlaďovacieho opatrenia, Komisia okamžite preskúma, či treba navrhnúť prispôbenie tohto opatrenia.“

Smernica 90/220

- 2 Cieľom smernice Rady 90/220/EHS z 23. apríla 1990 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 117, s. 15), bola podľa jej článku 1 ods. 1 aproximácia zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ako aj ochrana ľudského zdravia a životného prostredia pri zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov (ďalej len „GMO“) do životného prostredia a pri umiestnení výrobkov na trh, ktoré sa skladajú z GMO alebo ich obsahujú a sú určené na zámerné uvoľnenie do životného prostredia.
- 3 Článok 4 smernice 90/220 ukladal členským štátom povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia, aby zámerné uvoľnenie alebo umiestnenie výrobkov na trh neohrozilo zdravie a životné prostredie.
- 4 Časť C smernice 90/220 (články 10 až 18) obsahovala osobitné ustanovenia o umiestnení výrobkov obsahujúcich GMO na trh. Podľa článku 11 ods. 5 v spojení s článkom 11 ods. 1 tejto smernice produkt obsahujúci GMO môže byť zámerné uvoľnený do životného prostredia, len keď príslušný orgán členského štátu, v ktorom je výrobok po prvýkrát umiestnený na trh, na základe ohlásenia výrobcu alebo

dovozcu udelí na to písomný súhlas. Článok 11 ods. 1 až 3 smernice určoval povinný obsah tohto ohlásenia, ktoré muselo umožniť najmä vnútroštátnym orgánom, aby vykonali posúdenie rizík uložené článkom 10 ods. 1. Toto posúdenie rizík muselo predchádzať každému súhlasu.

5 Článok 16 smernice 90/220 stanovoval:

„1. V prípade, že členský štát má oprávnený dôvod domnievať sa, že výrobok, ktorý sa riadne ohlásil a dostal písomný súhlas podľa tejto smernice, predstavuje riziko pre ľudské zdravie alebo životné prostredie, môže dočasne obmedziť alebo zakázať používanie a/alebo predaj tohto výrobku na svojom území. Okamžite o tom informuje Komisiu a ostatné členské štáty a uvedie dôvody tohto rozhodnutia.

2. V lehote troch mesiacov musí byť prijaté rozhodnutie v tejto veci podľa postupu stanoveného v článku 21.“ [*neoficiálny preklad*]

Smernica 2001/18

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 90/220 bola po viacerých zmenách zrušená a nahradená smernicou 2001/18/ES z 12. marca 2001 o zámernom uvoľnení geneticky modifikovaných organizmov do životného prostredia a o zrušení smernice Rady 90/220/EHS (Ú. v. ES L 106, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 77). Táto smernica sleduje rovnaké ciele.

- 7 Zámerné uvoľnenie alebo umiestnenie GMO na trh podlieha povoleniu. Každý, kto chce získať povolenie, musí predtým vykonať posúdenie zdravotných a environmentálnych rizík. Podľa článku 4 ods. 3 smernice 2001/18 platí:

„Členské štáty, a kde je to vhodné Komisia, zabezpečia, aby sa potenciálne nepriaznivé účinky na ľudské zdravie a životné prostredie, ktoré sa môžu vyskytnúť priamo alebo nepriamo prostredníctvom prenosom génov z GMO do iných organizmov, presne posúdili na základe každého jednotlivého prípadu. Toto posudzovanie sa vykoná v súlade s prílohou II, pri zohľadnení environmentálnych vplyvov podľa povahy zavádzaného organizmu a prijímajúceho prostredia.“

- 8 Smernica 2001/18 uvádza dva rozdielne postupy pre umiestnenie GMO ako výrobku alebo vo výrobku na trh a pre ich zámerné uvoľnenie na iný účel, ako je umiestnenie na trhu.
- 9 Povolenia udelené pred 17. októbrom 2002 podľa smernice 90/220 pre umiestnenie GMO ako výrobku alebo vo výrobku na trh, sa môžu obnoviť do 17. októbra 2006 v zjednodušenom konaní na základe článku 17 ods. 2 až 9 smernice 2001/18.
- 10 Článok 23 smernice 2001/18 s názvom „Bezpečnostná doložka“ znie takto:

„1. Keď v dôsledku nových alebo dodatočných informácií, ktoré sa sprístupnili odo dňa súhlasu a ktoré ovplyvňujú posudzovanie environmentálnych rizík alebo prehodnotenia existujúcich informácií na základe nových alebo dodatočných

vedeckých vedomostí, má členský štát dôvody sa domnievať, že GMO ako výrobok alebo vo výrobku, ktorý sa riadne ohlásil a dostal písomný súhlas podľa tejto smernice, predstavuje riziko pre ľudské zdravie alebo pre životné prostredie, môže takýto členský štát dočasne obmedziť alebo zakázať použitie a/alebo predaj takéhoto GMO ako výrobok, alebo vo výrobkoch na svojom území.

Členský štát zabezpečí, že v prípade vážneho rizika sa uplatnia núdzové opatrenia, ako sú prerušenie alebo ukončenie umiestňovania na trh vrátane informácií pre verejnosť.

Členský štát okamžite informuje Komisiu a ostatné členské štáty o opatreniach, prijatých podľa tohto článku a odôvodní svoje rozhodnutie, poskytnutím svojho prehodnotenia pôvodného posudzovania environmentálnych rizík s uvedením, či a ako sa majú zmeniť a doplniť podmienky súhlasu, alebo či sa má súhlas ukončiť, a kde je to vhodné, poskytnú nové informácie, o ktoré sa jeho rozhodnutie opiera.

2. Do 60 dní sa prijme rozhodnutie o tejto záležitosti v súlade s postupom, ktorý je stanovený v článku 30 ods. 2...“

Skutočnosti predchádzajúce sporu

- 11 Dňa 13. marca 2003 Rakúska republika oznámila Komisii Oberösterreichisches Gentechnik-Verbotsgesetz 2002 návrh zákona spolkovej krajiny Horné Rakúsko, ktorý zakazuje genetické techniky (ďalej len „oznámené opatrenie“). Oznámené

opatrenie stanovovalo zákaz pestovania osív a rastlín zložených z GMO alebo obsahujúcich GMO, ako aj zákaz chovu a vypúšťania do prírody geneticky modifikovaných živočíchov na účel lovu alebo rybolovu. Cieľom oznámenia bolo dosiahnuť možnosť odchyliť sa od ustanovení smernice 2001/18 podľa článku 95 ods. 5 ES. Základom oznámenia bola správa s názvom „GVO-freie Bewirtschaftungsgebiete: Konzeption und Analyse von Szenarien und Umsetzungsschritten“ (Poľnohospodárske oblasti bez GMO: koncepcia a analýza scenárov a postupov na ich presadenie).

- 12 Komisia požiadala Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA), podľa článku 29 ods. 1 a článku 22 ods. 5 písm. c) nariadenia Rady a Európskeho parlamentu (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín (Ú. v. ES L 31, s. 1; Mim. vyd. 15/006, s. 463), aby vydal stanovisko k preukázateľnosti vedeckých poznatkov, ktoré Rakúska republika uviedla.
- 13 Vo svojom stanovisku zo 4. júla 2003 (ďalej len „stanovisko EFSA“) EFSA dospel v podstate k záveru, že tieto údaje neobsahujú žiadne nové vedecké poznatky, ktoré by odôvodňovali zákaz GMO v spolkovej krajine Horné Rakúsko.
- 14 Za týchto okolností prijala Komisia rozhodnutie 2003/653/ES z 2. septembra 2003, ktoré sa týka vnútroštátnych predpisov o zákaze používania GMO v spolkovej krajine Horné Rakúsko, o ktorých ju upovedomila Rakúska republika na základe ustanovenia článku 95 ods. 5 Zmluvy o ES [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 230, s. 34, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

- 15 Podľa napadnutého rozhodnutia Rakúska republika ani nepredložila nové vedecké poznatky, ani nedokázala, že v spolkovej krajine Horné Rakúsko existuje špecifický problém, ktorý sa vyskytol až po prijatí smernice 2001/18 a ktorý odôvodňuje nutnosť zaviesť oznámené vnútroštátne opatrenie. Pretože neboli splnené podmienky stanovené článkom 95 ods. 5 ES, Komisia zamietla žiadosť Rakúskej republiky o udelenie výnimky.

Konanie a návrhy účastníkov konania

- 16 Spolková krajina Horné Rakúsko návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 3. novembra 2003 podala žalobu zapísanú v registri pod číslom T-366/03.
- 17 Rakúska republika návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 13. novembra 2003, podala žalobu, ktorej bolo pridelené číslo C-492/03.
- 18 Uznesením Súdneho dvora z 8. júna 2004 bola táto vec postúpená Súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením článku 2 rozhodnutia Rady 2004/407/ES, Euratom z 26. apríla 2004, ktorým sa menia a dopĺňajú články 51 a 54 protokolu o štatúte Súdneho dvora (Ú. v. ES L 132, s. 5; Mim. vyd. 01/005, s. 85). Vec bola zapísaná pod číslom T-235/04.
- 19 Rozhodnutím predsedu štvrtej komory Súdu prvého stupňa z 22. februára 2005 po vypočutí účastníkov konania boli veci T-366/03 a T-235/04 spojené na spoločné konanie na účely ústnej časti konania a vyhlásenia konečného rozsudku podľa článku 50 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa.

20 Na základe správy sudcu spravodajcu Súd prvého stupňa (štvrtá komora) rozhodol o začatí ústnej časti konania a v rámci opatrení na zabezpečenie priebehu konania podľa článku 64 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa položil písomné otázky Rakúskej republike a Komisii.

21 Súd prvého stupňa vypočul prednesy účastníkov konania a ich odpovede na otázky Súdu prvého stupňa na pojednávaní 17. marca 2005.

22 Vo veci T-366/03 spolková krajina Horné Rakúsko navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

23 Vo veci T-235/04 Rakúska republika navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

— zrušil napadnuté rozhodnutie,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

24 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa vo veciach T-366/03 a T-235/04:

— zamietol žaloby,

— zaviazal žalobkyne na náhradu trov konania.

O prípustnosti žaloby, ktorú podala spolková krajina Horné Rakúsko

25 Aj keď Komisia nespochybňuje prípustnosť žaloby, ktorú podala spolková krajina Horné Rakúsko, predsa je potrebné poukázať na skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie je určené Rakúskej republike. Na posúdenie prípustnosti žaloby vo veci T-366/03 Súd prvého stupňa považuje za osožné preskúmať z úradnej povinnosti, či spolková krajina Horné Rakúsko je napadnutým rozhodnutím priamo a osobne dotknutá v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES.

26 Spolková krajina Horné Rakúsko tvrdí, že ona sama má osobitný právny záujem na podaní žaloby, ktorý sa odlišuje od právneho záujmu Rakúskej republiky. Pritom zdôrazňuje, že oznámené opatrenie z ústavnoprávneho hľadiska patrí do jej výlučnej pôsobnosti. Okrem toho uvádza, že napadnutým rozhodnutím je priamo a osobne dotknutá, takže žaloba vo veci T-366/03 je prípustná. V súvislosti s jej osobnou dotknutosťou spolková krajina Horné Rakúsko tvrdí, že napadnuté rozhodnutie zasahuje do jej autonómnej zákonodarnej právomoci, hoci oznámené opatrenie bolo iba v štádiu návrhu.

- 27 Podľa ustálenej judikatúry každá osoba, ktorej rozhodnutie nie je určené, môže uplatňovať, že je osobne dotknutá rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES len v prípade, keď sa jej toto rozhodnutie týka z dôvodu určitej osobnej vlastnosti alebo z dôvodu zvláštnych skutočností, ktoré ju vyčleňujú z kruhu všetkých ostatných osôb, a tým je individualizovaná podobným spôsobom ako osoby, ktorým je rozhodnutie určené (rozsudky Súdneho dvora z 15. júla 1963, Plaumann/Komisia, 25/62, Zb. s. 197, 223, a z 28. januára 1986, COFAZ a i./Komisia, 169/84, Zb. s. 391, bod 22). Cieľom tohto ustanovenia je totiž poskytnúť právnu ochranu aj osobe, ktorej rozhodnutie nie je určené, ale je skutočne dotknutá týmto rozhodnutím podobným spôsobom ako jeho adresát (rozsudok Súdneho dvora z 11. júla 1984, Commune de Differdange a i./Komisia, 222/83, Zb. s. 2889, bod 9).
- 28 V tomto prípade je spolková krajina Horné Rakúsko autorom návrhu zákona, ktorý patrí do jej výlučnej právomoci a pre ktorý Rakúska republika žiadala o udelenie výnimky na základe článku 95 ods. 5 ES. Dôsledkom napadnutého rozhodnutia je nielen skutočnosť, že sa týka právneho aktu, ktorého autorom je spolková krajina Horné Rakúsko, ale aj to, že bráni tejto krajine vo výkone jej vlastných kompetencií, ktoré jej priznáva rakúsky ústavný poriadok. Z toho vyplýva, že spolková krajina Horné Rakúsko je osobne dotknutá napadnutým rozhodnutím v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES (pozri v tomto zmysle rozsudky Súdu prvého stupňa z 30. apríla 1998, Vlaamse Gewest/Komisia, T-214/95, Zb. s. II-717, bod 29 a nasl., a z 23. októbra 2002, Diputación Foral de Álava a i./Komisia, T-346/99, T-347/99 a T-348/99, Zb. s. II-4259, bod 37).
- 29 Okrem toho, aj keď napadnuté rozhodnutie bolo určené Rakúskej republike, ktorá pri jeho sprostredkovaní spolkovej krajine Horné Rakúsko nedisponovala diskrečnou právomocou, spolková krajina je priamo dotknutá napadnutým rozhodnutím aj v zmysle článku 230 štvrtého odseku ES (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora z 13. mája 1971, International Fruit Company a i./Komisia, spojené veci 41/70 až 44/70, Zb. s. 411, body 25 až 28).

- 30 Z toho vyplýva, že spolková krajina Horné Rakúsko je oprávnená podať návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia.

O veci samej

- 31 Žalobkyne predložili štyri žalobné dôvody, ktoré vyplývajú z porušenia zásady kontradiktórnosti konania, z povinnosti odôvodnenia, z článku 95 ods. 5 ES a zo zásady prevencie.

O prvom žalobnom dôvode vyplývajúcom z porušenia zásady kontradiktórnosti konania

Tvrdenia účastníkov konania

- 32 Žalobkyne vytýkajú Komisii, že ich pred prijatím napadnutého rozhodnutia nevypočula.
- 33 Hoci Súdny dvor rozhodol, že zásada kontradiktórnosti konania nie je uplatniteľná na postup stanovený v článku 95 ES (rozsudok Súdneho dvora z 20. marca 2003, Dánsko/Komisia, C-3/00, Zb. s. I-2643), žalobkyne uplatňujú, že okolnosti tohto prípadu musia viesť k odlišnému výsledku.

- 34 Po prvé, už citovaný rozsudok Dánsko/Komisia sa týkal žiadosti o udelenie výnimky podľa článku 95 ods. 4 ES, ktorá sa týkala vtedy platného vnútroštátneho opatrenia. V tomto prípade ale Komisia mohla, keďže oznámené opatrenie bolo ešte v štádiu návrhu, v súlade s článkom 95 ods. 6 tretím pododsekom ES ďalej pokračovať v konaní, aby vypočula žalobkyne bez zásahu do fungovania vnútorného trhu a záujmov členského štátu, ktorý žiadosť podal.
- 35 Po druhé, okolnosti tohto prípadu sa odlišujú od okolností vyššie uvedenej veci rozhodnutej už citovaným rozsudkom Dánsko/Komisia tým, že Komisia sa v tomto prípade neobmedzila na rozhodnutie o oznámení, ale požiadala EFSA o odborný posudok, z ktorého vychádza napadnuté rozhodnutie. Komisia mala teda dať žalobkyniam možnosť vyjadriť sa k stanovisku EFSA pred prijatím napadnutého rozhodnutia. V prípade, že by žalobkyne dostali túto príležitosť, mohli oponovať tomuto stanovisku a umožniť Komisii prijať odlišné rozhodnutie.
- 36 Komisia popiera tieto tvrdenia. Spolková krajina Horné Rakúsko sa nemôže odvolávať na právo byť vypočutá, pretože nemá postavenie účastníka v predmetnom konaní, ktoré sa týka výlučne Rakúskej republiky. Okrem toho uvádza, že zásada kontradiktórnosti konania nie je uplatniteľná na postup podľa článku 95 ods. 5 ES (rozsudok Dánsko/Komisia, už citovaný, bod 50).

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 37 Súdny dvor rozhodol, že zásada kontradiktórnosti konania nie je uplatniteľná na postup podľa článku 95 ods. 4 ES (rozsudok Dánsko/Komisia, už citovaný, bod 50). Je potrebné preskúmať, či postup stanovený v článku 95 ods. 5 ES podlieha inému pravidlu, ako tvrdia žalobkyne.

- 38 Z tohto hľadiska je potrebné pripomenúť, že Súdny dvor v už citovanom rozsudku Dánsko/Komisia vychádzal zo skutočnosti, že postup upravený v článku 95 ods. 4 ES neiniciovala inštitúcia Spoločenstva, ale členský štát, a rozhodnutie inštitúcie Spoločenstva bolo len reakciou na túto iniciatívu. Cieľom tohto postupu je totiž schválenie vnútroštátnych ustanovení, ktoré sa odlišujú od harmonizačného opatrenia prijatého na úrovni Spoločenstva. Vo svojej žiadosti sa členský štát môže slobodne vyjadriť k rozhodnutiu, ktoré požaduje prijať, ako to vyplýva výslovne z článku 95 ods. 4 ES, na základe ktorého členský štát musí uviesť dôvody na zachovanie dotknutých vnútroštátnych ustanovení. Komisia musí byť schopná v rámci jej stanovených lehôt získať potrebné informácie bez toho, aby mala povinnosť opätovne vypočuť členský štát, ktorý predložil žiadosť (rozsudok Dánsko/Komisia, už citovaný, body 47 a 48).
- 39 Podľa rozsudku Dánsko/Komisia (už citovaného, bod 49) sú tieto skutočnosti na jednej strane posilnené článkom 95 ods. 6 druhým pododsekom ES, podľa ktorého sa odlišné vnútroštátne ustanovenia považujú za schválené, ak Komisia v rámci určitej lehoty neprijme žiadne rozhodnutie. Na druhej strane podľa tretieho pododseku tohto odseku uvedená lehota nemôže byť predĺžená, ak je ohrozené ľudské zdravie. Súdny dvor z toho vyvodil, že autori Zmluvy chceli v záujme žiadajúceho členského štátu, ako aj v záujme riadneho fungovania vnútorného trhu zabezpečiť rýchle ukončenie tohto postupu stanoveného v tomto článku ods. 4. Tento cieľ by bol len ťažko zlučiteľný s požiadavkou dlhšej výmeny informácií a tvrdení (rozsudok Dánsko/Komisia, už citovaný, bod 49).
- 40 Súd prvého stupňa zastáva názor, že tieto úvahy sa môžu preniesť na postup upravený v článku 95 ods. 5 ES. Tento postup sa totiž začína tak ako postup uvedený v článku 95 ods. 4 ES na návrh členského štátu, ktorého cieľom je schválenie vnútroštátnych ustanovení, ktoré sa odlišujú od harmonizačného opatrenia prijatého na úrovni Spoločenstva. V oboch prípadoch je postup iniciovaný oznamujúcim členským štátom, ktorý sa môže slobodne vyjadriť k rozhodnutiu, ktoré požaduje prijať. Okrem toho oba postupy sa musia rýchlo ukončiť v záujme žiadajúceho členského štátu a riadneho fungovania vnútorného trhu.

- 41 Na rozdiel od tvrdenia žalobkyní skutočnosť, že postup podľa článku 95 ods. 5 ES sa týka vnútroštátnych opatrení v štádiu návrhu, neumožňuje tento postup odlišovať od postupu stanoveného v odseku 4 tohto článku takým spôsobom, aby sa mohla uplatniť zásada kontradiktórnosti konania. Z tohto hľadiska žalobkyne nemôžu odôvodnene poukazovať na skutočnosť, že požiadavka na rýchlosť v preskúmaní vnútroštátnych opatrení, ktoré ešte nenadobudli platnosť, je menej závažná, takže Komisia môže ľahšie predĺžiť lehotu šiestich mesiacov stanovenú v článku 95 ods. 6 ES s cieľom vykonania kontradiktórnej výmeny názorov.
- 42 Po prvé, toto tvrdenie naráža na znenie článku 95 ods. 6 ES. Na jednej strane sa tento článok uplatňuje bez rozdielu na žiadosti o udelenie výnimky, ktoré sa týkajú platných vnútroštátnych opatrení podľa článku 95 ods. 4 ES, a na žiadosti, ktoré sa týkajú opatrení v štádiu návrhov, sa uplatňuje článok 95 ods. 5 ES. Na strane druhej Komisia môže využiť svoje oprávnenie predĺžiť lehotu na rozhodnutie stanovené v treťom pododseku tohto ustanovenia, len keď to vyžaduje komplexnosť veci a nie je ohrozené ľudské zdravie. Na základe toho sa javí, že článok 95 ods. 6 tretí pododsek Komisii nedovoľuje predĺžiť šesťmesačnú lehotu na rozhodnutie len s cieľom umožniť vypočutie členského štátu, ktorý jej predložil žiadosť na udelenie výnimky podľa článku 95 ods. 5 ES.
- 43 Po druhé, tvrdenie žalobkyní nezodpovedá systematike článku 95 ods. 5 ES. Skutočnosť, že toto ustanovenie sa týka vnútroštátneho opatrenia, ktoré ešte nenadobudlo platnosť, neznižuje záujem o to, aby Komisia rýchlo rozhodla o predloženej žiadosti. Zámerom autorov Zmluvy bolo totiž rýchle ukončenie tohto postupu s cieľom chrániť záujem žiadajúceho členského štátu na stanovení uplatniteľných predpisov, ako aj v záujme riadneho fungovania vnútorného trhu.

44 K poslednému bodu treba zdôrazniť, že na zabránenie porušenia záväznej povahy a jednotného uplatňovania práva Spoločenstva oba postupy stanovené v článku 95 ods. 4 a 5 ES majú za cieľ zabezpečiť, aby žiadny členský štát neuplatňoval vnútroštátnu právnu úpravu odlišnú od harmonizačných predpisov bez toho, aby predtým nedostal súhlas Komisie. Z tohto hľadiska sa úprava uplatniteľná na oznámené vnútroštátne opatrenie podľa článku 95 ods. 4 ES významne nelíši od úpravy uplatniteľnej na oznámené vnútroštátne opatrenie v štádiu návrhu podľa článku 95 ods. 5 ES. Podľa oboch postupov sa totiž dotknuté opatrenia nemôžu uplatniť, pokiaľ Komisia nevydá rozhodnutie o udelení výnimky. V rámci článku 95 ods. 5 ES táto situácia vyplýva zo samotnej povahy dotknutých opatrení, ktoré sú ešte v štádiu návrhu. Pokiaľ ide o článok 95 ods. 4 ES, táto situácia vyplýva z predmetu postupu, ktorý tento stanovuje. Súdny dvor totiž pripomenul, že opatrenia na aproximáciu ustanovení zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré upravujú zriadenie a fungovanie vnútorného trhu, by boli neúčinné, ak by členské štáty boli naďalej oprávnené jednostranne uplatňovať vnútroštátnu úpravu, ktorá by bola odlišná. Členský štát je takto oprávnený uplatňovať oznámené vnútroštátne predpisy podľa článku 95 ods. 4 ES až vtedy, keď dostal od Komisie rozhodnutie o schválení (pozri analogicky s postupom podľa článku 100a ods. 4 Zmluvy ES rozsudky Súdneho dvora zo 17. mája 1994, Francúzsko/Komisia, C-41/93, Zb. s. I-1829, body 29 a 30, a z 1. júna 1999, Kortas, C-319/97, Zb. s. I-3143, bod 28).

45 Čo sa napokon týka tvrdenia žalobkýň, podľa ktorého sa okolnosti tejto veci líšia od okolností už citovaného rozsudku Dánsko/Komisia v tom, že sa Komisia neobmedzila na rozhodnutie na základe informácií poskytnutých Rakúskou republikou, ale vyžiadala si stanovisko od EFSA, ktoré je základom napadnutého rozhodnutia, toto tvrdenie treba zamietnuť. Pretože zásada kontradiktórnosti konania nie je uplatniteľná na dotknuté konanie, toto tvrdenie je irelevantné.

46 Okrem toho treba zdôrazniť, že nepoužitelnosť zásady kontradiktórnosti konania neznamená, že Komisia musí rozhodnúť len na základe údajov, ktoré boli

prednesené na podporu žiadosti o udelenie výnimky. Naopak z už citovaného rozsudku Dánsko/Komisia (bod 48) vyplýva, že Komisia musí byť schopná v rámci jej stanovených lehôt získať potrebné informácie bez toho, aby mala povinnosť opätovne vypočúť členský štát, ktorý predložil návrh.

- 47 Z uvedeného vyplýva, že prvý žalobný dôvod treba zamietnuť ako irelevantný bez toho, aby bolo potrebné sa zvlášť zaoberať tým, či sa spolková krajina Horné Rakúsko môže dovoľávať zásady kontradiktórnosti konania napriek tomu, že nebola účastníkom správneho konania.

O druhom žalobnom dôvode vyplývajúcom z porušenia povinnosti odôvodnenia

Tvrdenia účastníkov konania

- 48 Žalobkyne zastávajú názor, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky článku 253 ES. Napadnuté rozhodnutie nerozhodlo o dĺžke trvania oznámeného opatrenia vymedzenej na tri roky. Táto otázka má však rozhodujúci význam pre posúdenie primeranosti tohto opatrenia. Obnovenie udeleného súhlasu na základe smernice 90/220 sa musí uskutočniť podľa prísnych kritérií smernice 2001/18, a to pred 17. októbrom 2006. Žalobkyne uvádzajú, že doba platnosti oznámeného opatrenia bola vymedzená na tri roky, aby spĺňala s týmto termínom a zabránila tomu, aby sa GMO nespĺňajúce požiadavky ochrany životného prostredia smernice 2001/18 používali na území spolkovej krajiny Horné Rakúsko pred uplynutím moratória, o ktorom rozhodla Rada v roku 1999. Komisia mala odpovedať na tvrdenia v oznámení, podľa ktorých úroveň ochrany životného prostredia vyplývajúca zo smernice 2001/18 je nedostatočná.

- 49 Komisia popiera, že by porušila článok 253 ES. Domnieva sa, že detailné zaoberanie sa otázkou obmedzenia oznámeného opatrenia by bolo zbytočné, pretože táto okolnosť so zreteľom na podmienky článku 95 ods. 5 ES nie je relevantná.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 50 Podľa ustálenej judikatúry odôvodnenie požadované článkom 253 ES sa musí prispôbiť druhu príslušného právneho aktu a úvahy inštitúcie Spoločenstva, ktoré viedli k prijatiu tohto aktu, musia byť vyjadrené jasne a jednoznačne, aby dotknuté osoby mohli poznať dôvody prijatia opatrenia a súd Spoločenstva mohol plniť svoju kontrolnú úlohu (rozsudky Súdneho dvora z 2. apríla 1998, Komisia/Sytraval a Brink's France, C-367/95 P, Zb. s. I-1719, bod 63, a z 29. apríla 2004, Holandsko/Komisia, C-159/01, Zb. s. I-4461, bod 65).
- 51 Otázku, či odôvodnenie právneho aktu spĺňa požiadavky článku 253 ES, treba posúdiť nielen s ohľadom na jeho znenie, ale tiež na súvislosti a na všetky právne predpisy upravujúce predmetnú oblasť (rozsudky Súdneho dvora zo 14. februára 1990, Delacre a i./Komisia, C-350/88, Zb. s. I-395, body 15 a 16, a z 19. septembra 2002, Španielsko/Komisia, C-114/00, Zb. s. I-7657, body 62 a 63).
- 52 Komisia je síce povinná odôvodniť svoje rozhodnutia uvedením vecných a právnych hľadísk, od ktorých závisí zákonnosť jej opatrení, ako aj úvah, ktoré viedli k prijatiu jej rozhodnutia, nie je však povinná zaoberať sa všetkými skutkovými a právnymi otázkami, ktoré v správnom konaní uviedli jednotliví účastníci (rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. novembra 1997, Kaysersberg/Komisia, T-290/94, Zb. s. II-2137, bod 150).

- 53 Na splnenie povinnosti odôvodnenia stanovenej článkom 253 ES musí rozhodnutie prijaté Komisiou na základe článku 95 ods. 5 ES obsahovať dostatočné a relevantné skutočnosti, ktoré sa zohľadňovali, aby sa mohlo určiť, či sú splnené požiadavky na udelenie výnimky stanovenej v tomto článku.
- 54 Článok 95 ods. 5 ES vyžaduje, aby zavedenie vnútroštátnych ustanovení, ktoré sa odlišujú od harmonizačného opatrenia bolo odôvodnené novými vedeckými poznatkami na ochranu životného alebo pracovného prostredia na základe špecifických problémov dotknutého členského štátu po prijatí harmonizačného opatrenia a aby Komisii boli oznámené uvažované ustanovenia, ako aj dôvody ich zavedenia. Pretože ide jasne o kumulatívne podmienky, musia byť splnené súčasne, inak Komisia žiadosť o výnimku zamietne (rozsudok Súdneho dvora z 21. januára 2003, Nemecko/Komisia, C-512/99, Zb. s. I-845, body 80 a 81).
- 55 V tomto prípade je potrebné konštatovať, že Komisia podrobne a vyčerpávajúco uviedla tvrdenia, ktoré umožňujú adresátom napadnutého rozhodnutia poznať jeho skutkové a právne dôvody a súdu vykonávať jeho úlohu pri kontrole zákonnosti.
- 56 Komisia pri zamietnutí žiadosti Rakúskej republiky vychádzala z troch hlavných bodov. Najprv konštatovala, že tento členský štát nepreukázal, že oznámené opatrenie bolo odôvodnené so zreteľom na nové vedecké poznatky (odôvodnenia č. 63 až č. 68 napadnutého rozhodnutia). Komisia okrem toho zastávala názor, že oznámené opatrenia nie sú odôvodnené špecifickým problémom Rakúskej republiky (odôvodnenia č. 70 a č. 71 napadnutého rozhodnutia). Na záver Komisia odmietla tvrdenia rakúskych orgánov, ktorých účelom bolo odôvodniť vnútroštátne opatrenia uplatňovaním zásady prevencie tým, že zastávala názor, že opatrenia sú príliš všeobecné a nedostatočne podložené (odôvodnenia č. 72 a č. 73 napadnutého rozhodnutia).

57 Čo sa týka otázky, či Komisia porušila článok 253 ES tým, že sa nevyjadrila k tvrdeniam Rakúskej republiky, ktorými táto v podstate uplatňovala, že oznámené opatrenie bolo odôvodnené nedostatočnou úrovňou ochrany životného prostredia do uplynutia lehoty stanovenej v článku 17 ods. 1 písm. b) smernice 2001/18 pre obnovenie udelených súhlasov pred 17. októbrom 2002 na základe smernice 90/220 pre umiestnenie GMO ako výrobkov alebo vo výrobkoch na trh, je potrebné konštatovať, že napadnuté rozhodnutie sa k tomuto bodu výslovne nevyjadruje. Túto medzeru nemožno pripísať nedostatočnému odôvodneniu, ale vyplýva z myšlienkových pochodov Komisie pri uvedení skutkových a právnych skutočností odôvodňujúcich napadnuté rozhodnutie. Keďže Komisia uviedla dôvody, na základe ktorých zastávala názor, že oznámenie nespĺňa podmienky článku 95 ods. 5 ES týkajúce sa nových vedeckých poznatkov na ochranu životného prostredia a špecifických problémov dotknutého členského štátu, nemusela odpovedať na tvrdenia Rakúskej republiky o dosiahnutej úrovni ochrany životného prostredia na základe smernice 2001/18 do 17. októbra 2006.

58 Tento žalobný dôvod sa musí preto zamietnuť ako nedôvodný.

O treťom žalobnom dôvode vyplývajúcom z porušenia článku 95 ods. 5 ES

Tvrdenia účastníkov konania

59 Žalobkyne tvrdia, že Komisia mala vyhovieť žiadosti Rakúskej republiky, pretože podmienky článku 95 ods. 5 ES sú splnené. Oznámené opatrenie bolo určené na ochranu životného prostredia, vychádzalo z nových vedeckých poznatkov a bolo odôvodnené špecifickým problémom Rakúska a bolo v súlade so zásadou proporcionality.

60 Komisia nesúhlasí s týmito tvrdeniami.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

61 Článok 95 ES, ktorý na základe Amsterdamskej zmluvy nahradil, zmenil a doplnil článok 100a Zmluvy ES, rozlišuje, či oznámené ustanovenia sú vnútroštátnymi ustanoveniami, ktoré existovali pred zosúladením alebo sú vnútroštátnymi ustanoveniami, ktoré chce členský štát zaviesť. V prvom prípade upravenom v článku 95 ods. 4 ES musí byť zachovanie existujúcich vnútroštátnych ustanovení odôvodnené dôležitými požiadavkami v zmysle článku 30 ES alebo ochranou životného alebo pracovného prostredia. V druhom prípade upravenom v článku 95 ods. 5 ES musí zavedenie nových vnútroštátnych ustanovení vychádzať z nových vedeckých poznatkov na ochranu životného alebo pracovného prostredia na základe špecifického problému tohto členského štátu, ktorý sa vyskytol po prijatí harmonizačných opatrení.

62 Rozdiel medzi dvoma prípadmi stanovenými v článku 95 ES spočíva v tom, že v prvom prípade vnútroštátne ustanovenia existovali pred zosúladovacími opatreniami. Zákonodarca Spoločenstva ich teda poznal, ale nemohol alebo nechcel sa nimi inšpirovať pri aproximácii. Zdalo sa teda prijateľným, aby členský štát mohol žiadať o zachovanie svojich vnútroštátnych ustanovení. S týmto cieľom Zmluva ES vyžaduje, aby takéto ustanovenia boli odôvodnené dôležitými požiadavkami v zmysle článku 30 ES alebo ochranou životného alebo pracovného prostredia. Naopak v druhom prípade prijatie nových vnútroštátnych ustanovení môže viac ohroziť aproximáciu. Inštitúcie Spoločenstva samozrejme pri vypracovaní harmonizačných opatrení nemôžu zohľadniť jednotlivé vnútroštátne ustanovenia. V tomto prípade nemôžu byť zohľadnené požiadavky v zmysle článku 30 ES a prípustné sú len dôvody na ochranu životného alebo pracovného prostredia, pričom podmienkou je, aby členský štát predložil nové vedecké poznatky a aby zavedenie nových vnútroštátnych ustanovení bolo nutné na základe špecifického problému tohto členského štátu,

ktorý sa vyskytol po prijatí harmonizačných opatrení (rozsudky Nemecko/Komisia, už citovaný, body 40 a 41, a Dánsko/Komisia, už citovaný, body 56 až 58).

- 63 Členský štát, ktorý sa dovoľáva článku 95 ods. 5 ES, musí preukázať, že podmienky na uplatnenie tohto ustanovenia sú splnené (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tizzano vo veci rozhodnutej už citovaným rozsudkom Nemecko/Komisia, Zb. s. I-847, bod 71; pozri tiež analogicky s článkom 95 ods. 4 ES rozsudok Dánsko/Komisia, už citovaný, bod 84).
- 64 Na základe článku 95 ods. 5 ES mala Rakúska republika na základe nových vedeckých poznatkov preukázať, že úroveň ochrany životného prostredia dosiahnutej na základe smernice 2001/18 so zreteľom na špecifický problém tohto členského štátu, ktorý sa vyskytol po prijatí smernice 2001/18 nie je prijateľný. Preto treba najskôr preskúmať otázku, či Komisia neprávom vychádzala zo skutočnosti, že sa Rakúskej republike nepodarilo dokázať existenciu špecifického problému, ktorý sa vyskytol po prijatí smernice 2001/18.
- 65 V napadnutom rozhodnutí Komisia odmietla tvrdenia Rakúskej republiky týkajúce sa dokazovania existencie špecifického problému v zmysle článku 95 ods. 5 ES s odôvodnením, že z oznámenia je zrejmé, že drobnopodnikateľský charakter poľnohospodárstva určite nie je zvláštnosťou spolkovej krajiny Horné Rakúsko, ale vyskytuje sa vo všetkých členských štátoch. Komisia si osvojila výsledky EFSA, podľa ktorých na jednej strane „predložené vedecké dôkazy neobsahovali žiadne alebo len miestne vymedzené vedecké údaje o účinkoch na životné prostredie a ľudské zdravie už existujúcich alebo budúcich kultúr alebo živočíchov geneticky modifikovaných“ a na strane druhej „nebol predložený žiadny vedecký dôkaz o tom, že táto oblasť Rakúska má neobyčajný alebo jedinečný ekosystém, ktorý by vyžadoval iné posúdenie rizík pre životné prostredie, ako je uplatňované na celé Rakúsko alebo iné porovnateľné regióny v Európe“ (odôvodnenia č. 70 a č. 71 napadnutého rozhodnutia).

- 66 Treba konštatovať, že žalobkyne nepredložili žiadne dôkazy, ktoré by spochybnili opodstatnenosť tohto posúdenia, čo sa týka existencie špecifického problému, ale že sa obmedzili na zdôraznenie drobnopodnikateľského charakteru poľnohospodárstva a významu ekologického poľnohospodárstva v spolkovej krajine Horné Rakúsko.
- 67 Žalobkyne najmä neuviedli žiadne dôkazy, ktoré by vyvrátili výsledky EFSA, podľa ktorých Rakúska republika nedokázala, že oblasť spolkovej krajiny Horné Rakúsko má neobyčajný alebo jedinečný ekosystém, ktorý by vyžadoval iné posúdenie rizík pre životné prostredie, aké je uplatňované na celé Rakúsko alebo iné porovnateľné regióny v Európe. Keď boli žalobkyne na pojednávaní vyzvané, aby sa vyjadrili k rozsahu problému spôsobeného GMO na území spolkovej krajiny Horné Rakúsko, žalobkyne neboli schopné uviesť, či vôbec bol výskyt takýchto organizmov zaznamenaný. Spolková krajina Horné Rakúsko objasnila, že prijatie oznámeného opatrenia vyplývalo z obavy, že bude musieť akceptovať prítomnosť GMO z dôvodu oznámeného uplynutia doby platnosti dohody, podľa ktorej sa členské štáty zaviazali dočasne neudeľovať súhlas týkajúci sa týchto organizmov. Takéto úvahy kvôli ich všeobecnému charakteru nie sú schopné spochybniť konkrétne posúdenie, ktoré je obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí.
- 68 Preto treba zamietnuť tvrdenia, ktorými žalobkyne napadli posúdenie Komisie o podmienkach existencie špecifického problému žiadajúceho členského štátu.
- 69 Pretože podmienky, ktorých splnenie vyžaduje článok 95 ods. 5 ES, sú kumulatívne, postačuje, ak jedna z týchto podmienok nie je splnená, aby bola žiadosť o udelenie výnimky zamietnutá (rozsudok Nemecko/Komisia, už citovaný, bod 81). Keďže sa žalobkyniam nepodarilo preukázať, že jedna z podmienok stanovených v článku 95 ods. 5 ES je splnená, treba tretí žalobný dôvod zamietnuť ako nedôvodný bez toho, aby sa rozhodlo o ostatných námietkach a tvrdeniach.

O štvrtom žalobnom dôvode vyplývajúcom z porušenia zásady prevencie

70 Žalobkyne vytýkajú Komisii, že nezohľadnila skutočnosť, že oznámené opatrenie je preventívnym opatrením v zmysle článku 174 ods. 2 ES odôvodnené zásadou prevencie, Komisia to popiera.

71 Súd prvého stupňa konštatoval, že tento žalobný dôvod je irelevantný. Komisii bola totiž predložená žiadosť podľa článku 95 ods. 5 ES. Komisia rozhodla, že podmienky na uplatnenie tohto článku neboli splnené. Súd prvého stupňa na záver preskúmania tretieho žalobného dôvodu konštatoval, že napadnuté rozhodnutie nebolo chybné. Komisia teda mohla žiadosť, ktorá jej bola predložená, v každom prípade zamietnuť.

72 Štvrtý žalobný dôvod preto treba zamietnuť.

73 S prihliadnutím na všetko už uvedené je potrebné zamietnuť žaloby v celom ich rozsahu.

O trovách

74 Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté.

75 Žalobkyne nemali vo svojich návrhoch úspech, je preto opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (štvrtá komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloby sa zamietajú.**
- 2. Žalobkyne sú povinné nahradiť trovy konania.**

Legal

Lindh

Vadapalas

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 5. októbra 2005.

Tajomník

Predseda komory

H. Jung

H. Legal